

Nr 33.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1915 kl. 8 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av § 13 mom. 5 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor.

Närvarande: herrar K. G. Karlsson, Nilsson i Bonarp, Ollas A. Ericsson, Oskar Eklund *), Lyckholm, Antonsson, Bergström, frih. Fleming, Bäckström, frih. Palmstierna, Jespersion, Jeansson i Kalmar, Rune, Källman, Jonsson i Hökhult, Knaust, Forssman, Karlsson i Fjäl *), Holmström *) och Uddenberg *)

*) Icke deltagit i justeringen av betänkandet.

Genom en den 16 april 1915 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 154, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen antaga nedan införda förslag till ändrad lydelse av § 13 mom. 5 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor, att gälla från och med den 1 december 1916.

Förslag

till

ändrad lydelse av § 13 mom. 5 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor.

5. Åt näringsidkare, som vill införa utländsk tullpliktig vara för att, med eller utan tillsats av inhemskt eller icke tullpliktigt utländskt råämne, använda densamma till framställning av exportvara, må, för

särskilt fall eller för viss tid, kunna medgivas rätt att vid utförelse av sålunda framställd vara eller vid dess uppläggning å restitutionsupplag, varom i mom. 7 stadgas, återbekomma erlagd tullavgift för den utländska tullpliktiga råvaran eller, ifall tullavgiften, efter vad nedan sägs, ännu icke erlagts, njuta befrielse från dess gäldande; kunnande härvid jämväl tagas hänsyn till råämneshörlust, som finnes oundviklig vid exportvaras framställning. Rätt till tullrestitution enligt detta moment må endast lämnas åt näringsidkare, som är känd såsom synnerligen redbar och solid samt i övrigt prövas lämplig.

Sådant medgivande, vilket kan lämnas även för exportvara, som i mom. 1 sägs, i händelse den därstädes bestämda restitution anses icke bereda nöjaktig gottgörelse för den erlagda tullavgiften, ankommer på prövning av Konungen, som jämväl bestämmer de närmare villkoren för rättighetens tillgodonjutande; skolandet emellertid denna anses förfallen med avseende å utländsk råvara, som ingår i exportvara, vilken icke inom två år efter råvarans angivning till förtullning utförts eller intagits å restitutionsupplag.

Önskar näringsidkare, åt vilken medgivits sådan rätt, som nu är sagd, anstånd med erläggande av tullavgiften för vara, som han i ovan angivna ändamål infört, till dess frågan avgjorts, huruvida befrielse från tullavgiften må njutas, vare han till sådant anstånd berättigad, därest han, med anmälan om förhållandet, till generaltullstyrelsen avlämnar säkerhet, som styrelsen finner betryggande, för vad honom kan åligga att till tullkassan inbetala.

Har, där anstånd med tullavgiftens erläggande ägt rum, exportvaran icke blivit utförd eller å restitutionsupplag lagd inom sådan tid och under sådana omständigheter, att befrielse från tullavgiften må njutas, skall denna till tullkassan inbetalas tillika med ränta därpå, efter sex för hundra om året, från det den införda varan angivits till förtullning.

Angående tullverkets rätt att efter utgången av den tid, under vilken anstånd med tullavgiftens erläggande må njutas, göra sig av den ställda säkerheten betäckt för sagda avgift jämte ränta skola i tillämpliga delar gälla de i § 32 tullstadgan meddelade föreskrifter.

I den skrivelse (nr 220), varmed 1912 års riksdag anmälde sina beslut i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tullrestitution i vissa fall vid återutförelse av utländsk vara, anhöll riksdagen bland annat, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida tillstånd till kreditupplag kunde medgivnas i sådan form, att detsamma komme den industri till godo, som förädlade tullpliktig vara även för export, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill en sådan utredning kunde föranleda.

Riksdagens
skrivelse
1912

Enligt det vid förevarande proposition i utdrag fögade statsrådsprotokollet hava kommerskollegium och generaltullstyrelsen haft i uppdrag att verkställa den av riksdagen sålunda begärda utredningen och till fullgörande härav den 25 februari 1915 avgivit underdånigt utlåtande i ämnet. I nämnda utlåtande, vars huvudsakliga innehåll finnes återgivet i nyssberörda statsrådsprotokoll, hava ämbetsverken till en början erinrat, att 1906 års tulltaxekommitté i sitt den 3 maj 1909 avgivna underdåniga betänkande upptagit till behandling lagstiftningen om tullfri förädlingsrörelse och om tullrestitution samt särskilt frågan, huruvida anledning kunde finnas att övergå från drawbacksystemet (tullrestitution) till systemet med »admission temporaire» eller viss tids tullfri disposition av eljest tullpliktiga varor, avsedda att i förädlad skick återutföras (kreditupplag).

Kommers-
kollegium och
generaltull-
styrelsen.

I huvudsak hade kommittén yttrat härom, bland annat, att av den i betänkaudet lämnade redogörelsen för de olika systemen framginge, att någon annan med det sistnämnda systemet såsom sådant sammanhängande fördel icke vore att vänta än möjligen någon räntebesparing för exportindustrien, då denna icke behövde inbetala tullen utan kunde få anstånd med dess gäldande under så pass lång tid, att varans förädling därunder medhunnas. Denna fördel borde dock, anmärkte kommittén, icke överskattas, när vederbörande importör väl skulle nödgas ställa nöjaktig säkerhet för tullbeloppet.

För egen del hava ämbetsverken anfört följande.

»Då, såsom ovan blivit anfört, en omfattande utredning rörande lagstiftningen om tullfri förädlingsrörelse så nyligen blivit gjord med ett bestämt positivt resultat, hava ämbetsverken icke kunnat finna någon annan utgångspunkt för ett förnyat upptagande av frågan om övergång i denna lagstiftning från systemet med restitution till systemet med kredit än de erfarenheter, som kunde komma att vinnas av de senast utfärdade bestämmelserna särskilt i de delar desamma på tulltaxekommitténs förslag erhållit förändrad avfattning just i angivet ändamål att bereda exportindustrien samma fördelar som creditsystemet innebure.

Den hittills vunna erfarenheten av dessa bestämmelsers tillämpning synes

emellertid närmast antyda, att den förädlingsindustrin genom föreskrifterna i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen beredda möjlighet att under den tid av högst ett år, som åtginge för förädlingen och exporten, erhålla kredit, eller, som det i detta författningsrum heter, anstånd med erläggande av tullavgiften för vara, som införts i ändamål att användas till framställning av exportvara, icke för denna industri betraktas såsom särskilt betydelsefull. Det har nämligen visat sig, att ehuru i var och en av de till ett antal av bortåt 200 uppgående nådiga resolutioner angående restitutionsrätt enligt nyssnämnda författningsrum — utom i några få undantagsfall — erinran särskilt blivit gjord om författningsens bestämmelser rörande rätt till anstånd med tullavgiftens erläggande, det icke mer än i *ett enda fall* inträffat att näringsidkare anhållit få begagna sig av denna rätt. Ämbetsverken förutsätta, att denna underlåtenhet att begagna kreditförmånen icke är föranledd av svårighet för de näringsidkare, vilka sysselsätta sig med förädlingsindustri, att uppfylla det enda egentliga inskränkande villkoret för erhållande av kredit, nämligen avlämnande av säkerhet, som generaltullstyrelsen finner betryggande.

Det bristande intresse förädlingsindustrin sålunda visat den i nu gällande lagstiftning om tullfri förädlingsrörelse beredda möjligheten till kredit på tullavgiften har givetvis icke kunnat föranleda ämbetsverken att förorda omläggning av denna lagstiftning i dess helhet till kreditsystemets grund.

Av motiven till riksdagens hemställan framgår emellertid, att riksdagens förslag grundade sig på en önskan att så vitt möjligt underlätta den tullfria förädlingsrörelsen och därigenom stärka vår exportindustri i konkurrensen med andra länders exportindustrier. Ämbetsverken se däri en anledning föreligga att i främsta rummet omarbota det nu tillämpade systemet till såvitt möjligt minst betungande former. Med anledning härav har också inom kommerskollegium sedan länge pågått en undersökning, i vad mån lättnader skulle kunna beredas i bestämmelserna för förädlingsrestitutionen. Med stöd av de hittills vunna resultaten av denna undersökning har kollegium i denna dag avlåten underdånig skrivelse hemställt, att Eders Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå de ändringar i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen, som enligt kollegii förmenande äro erforderliga, för att de avsedda lättnaderna i kontrollbestämmelserna skola kunna genomföras.

Ämbetsverken hemställa alltså, att riksdagens ifrågavarande skrivelse i vad den angår kreditupplag icke måtte för närvarande föranleda någon Eders Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.»

Kommerskollegium.

I kommerskollegii nyss omförmälda skrivelse meddelades till en början, att kollegium för att redan på ett förberedande stadium utröna önskemålen och uppfattningen inom industrikretsar rörande ifrågavarande bestämmelser för åtnjutande av tullrestitution jämlikt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen med skrivelse den 3 mars 1914 till handelskamrarna i riket, järnkontoret och Sveriges industriförbund utsänt en promemoria, däri bland annat en jämförelse anstälts mellan de villkor, som gälla beträffande tullrestitution för handeln (enligt 1912 års förordning om tullrestitution i vissa fall vid återutförsel av utländsk vara), samt dem, som knytas vid beviljande av restitution för industrien (enligt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen).

Efter en sammanfattning av 1912 års förordning framhölls i promemorian, att den kontroll, som i förordningen stipuleras, ytterst vilar på förtroende till köpmannen samt att den valda formen för tullverkets kontroll endast avser att förhindra, att mer restitueras, än som blivit inbetalt i tull, under det att densamma icke utesluter möjlighet till missbruk eller säkert leder till upptäckt, om sådant ägt rum.

Härefter erinrades, att kommerskollegium och generaltullstyrelsen i på sin tid avgivet yttrande över uppgjort förslag till förordning om tullrestitution för handeln framhållit dessa synpunkter, men samtidigt anfört, att en fullständig kontroll skulle medföra så stränga föreskrifter, att, enligt vad från köpmännens sida med fog framhållits, deras tillämpning skulle fullständigt omöjliggöra den trafik, de avsett få tillfälle att upparbeta. Hänvisande härtill och till motsvarigheter i utländsk lagstiftning hade ämbetsverken avstått från påyrkande av andra kontrollföreskrifter samt anfört, att, då enligt § 2 i förslaget till förordning medgivandet icke vore avsett att tilldelas andra handelsidkare än sådana, som visat sig vara särskilt starkt kvalificerade för erhållande av denna förmån, syntes med hänsyn härtill betänkligheter icke böra möta mot den ifrågasatta restitutionsrättens medgivande i den form det utarbetade förslaget innebure.

Härefter övergick kommerskollegium i promemorian till att undersöka vilka villkor, som pläga stipuleras i resolutioner angående tillstånd för industriidkare att åtnjuta tullrestitution enligt § 13 mom. 5 i tulltaxeförordningen. Förutom åtskilliga villkor, som jämväl förekomme i fråga om handelsrestitution, återfunnes i så gott som alla resolutioner rörande tullrestitution för förädlingsindustri andra mycket detaljerade villkor, avseende att anordna en möjligast fortlöpande kontroll över den importerade varan vid dess gång genom fabriken och under dess utlastning.

Efter ett omnämnande av de svårigheter, som en sådan kontroll från tullverkets sida medförde för industrien, uppställdes i promemorian frågan, huruvida icke samma skäl, som av kollegium och generaltullstyrelsen anförts i nyss citerade yttrande rörande restitutionen enligt förordningen den 13 december 1912 (handelsrestitutionen) skulle kunna med visst fog tillämpas även på restitution enligt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen (industrirestitution).

Härom anfördes, bland annat, följande:

»Till en början må väl icke kunna bestridas, att upparbetande av en löande exportindustri på basis av utländska råvaror eller halvfabrikat nationalekonomiskt sett har utsikt att bliva av större betydelse än utvecklande av transitohandeln. Under det att nämligen vid transitohandeln den erhållna handelsvinsten kommer

landet tillgodo, erhålles vid nu nämnda förädlingsindustri förutom handelsvinst också större eller mindre arbetsförtjänst, varjämte, såsom erfarenheten visar, på denna väg uppkomsten av nya lönande industrier inom landet främjas. Vissa av våra största industrier hava börjat på detta sätt och så småningom frigjort sig från beroendet av det utländska halvfabrikatet. Samma skäl, som vid avfattandet av förordningen rörande handelsrestitution voro utslagsgivande för beslutet att på sätt ovan angivits låta en under edlig förpliktelse avgiven och av vittnen till riktigheten bestyrkt försäkran ersätta en systematisk kontroll från tullmyndigheternas sida, tala sålunda för att söka anpassa samma system på förädlingsrestitutionen.»

Sedan kommerskollegium i sin ovannämnda skrivelse härefter redogjort för de i anledning av den utsända promemorian inkomna yttrandena och anmärkt, att dessa gåve starkt stöd åt kollegii uppfattning angående behovet av lindringar i bestämmelserna för åtnjutande av förädlingsrestitution, uttalade kollegium såsom sin mening, att av skäl, som i promemorian anförts, man borde jämväl vid förädlingsrestitutionen kunna lägga huvudvikten på exportörens edliga försäkran, vilken i sådant fall vid förädlingsrestitution skulle komma att omfatta icke blott, att den till utförsel angivna varan blivit av sökanden införd och tull erlagd eller säkerhet ställd, utan även specificerad uppgift å kvantiteten och beskaffenheten av de i exportvaran ingående halvfabrikat eller råvaror, för vilka tullrestitution begärdes. Om man sedan släppte principen om en fortlöpande kontroll, men å andra sidan fasthölle vid möjligheten att kunna genom särskild undersökning övertyga sig om riktigheten av lämnade uppgifter i särskilda fall, kunde övriga villkor göras väsentligt lättare. Utöver de lindringar, som sålunda sannolikt skulle kunna göras i själva kontrollbestämmelserna, kunde möjligen även eljest några lättnader åstadkommas. I sådant hänseende påpekades, att bestämmelserna om viss minimikvantitet syntes kunna bortfalla eller åtminstone bestämt begränsas. Likaledes borde allvarligt sättas i fråga att utesluta bestämmelsen om viss exporthamn. Kommerskollegium ansåg det emellertid icke kunna komma i fråga att med avseende å industrirestitutionen på förhand fastställa samtliga villkor och kontrollföreskrifter. I stort sett måste dessa växla med varuslagen. Å andra sidan vore det icke uteslutet att för ifrågavarande art av restitution redan i den för institutet normerande författningen fastställa några grundläggande villkor och bestämmelser, gemensamma för samtliga fall. Dessa bestämmelser skulle få sin naturliga plats i § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen. I sådant hänseende avgav kommerskollegium förslag.

*Generalkull-
styrelsen.*

I anledning av kommerskollegii omförmälda förslag har infördrat yttrande avgivits av generaltullstyrelsen, som bland annat framhållit,

att en författningsändring icke vore nödvändig för beredande av de avsedda lindringarna i villkoren för restitutionsrätt.

Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t har chefen för finansdepartementet anfört, bland annat, följande.

*Departements-
chefen.*

»Den lämnade utredningen torde visa, att de villkor, som vid beviljande av rätt till tullrestitution jämlikt § 13 mom. 5 av gällande tulltaxeförordning pläгат uppställas, försvärat restitutionsrättens fulla utnyttjande i högre grad än för kontrollens tillgodoseende varit erforderligt. En ändring härutinnan synes ock böra komma till stånd.

Det huvudsakliga i kommerskollegii i sådant syfte framställda förslag är, att, med fasthållande av principen om identitet mellan den in- och utförda varan, beträffande tullkontrollen huvudvikten lägges vid näringsidkarens edliga, av två vittnen bestyrkta försäkran om den i exportvaran ingående utländska varans införsel, förtullning m. m. Därest det sålunda föreslagna förfaringssättet komme att tillämpas, skulle den fortlöpande tullkontrollen i väsentlig omfattning kunna undvaras, vilket åter innebär, att den mängd villkor av det mest skiftande innehåll, som hittills brukat fästas vid medgivanden av förevarande slag för åstadkommande av just denna fortlöpande kontroll, merendels skulle försvinna. En sådan lättnad i villkoren för restitutionsrättens åtnjutande torde enligt mitt förmenande bliva av stor betydelse för höjande av exportindustriens konkurrensförmåga.

Emellertid lära de ifrågasatta lättnaderna i kontrollhänseende böra genomföras allenast under förutsättning, att statsverkets rätt icke äventyras. En betryggande garanti mot menliga påföljder i sistberörda avseende torde dock kunna erhållas, därest, såsom kommerskollegium föreslagit, rätt till tullrestitution enligt här ifrågavarande moment endast medgives åt näringsidkare, som äro på visst sätt härför kvalificerade. Jag vill erinra därom, att en på liknande grunder fotad kontroll tillämpas vid handelsrestitutionen, och har någon olägenhet därav icke försports.

Jag är sålunda av den meningen, att hittills tillämpade grunder i fråga om medgivande av tullrestitution jämlikt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen böra modifieras i den av kommerskollegium föreslagna riktningen.

Vad härefter beträffar sättet för de avsedda lättnadernas åvägbringande är det utan tvivel riktigt, såsom generaltullstyrelsen med avseende härå gör gällande, att för ernående av det åsyftade målet tarvas icke någon författningsändring, enär Kungl. Maj:t enligt gällande stad-

ganden i ämnet är oförhindrad att vid beviljandet av rätt till tullrestitution av ifrågavarande slag medgiva alla de lättnader i kontrollhänseende, som kunna anses erforderliga. Med tillämpning härav har ock Kungl. Maj:t, såsom generaltullstyrelsen påpekat, vid beviljande av tullrestitution redan medgivit — om än i enstaka fall — sådana anordningar, att den huvudsakliga kontrollen varit att finna i näringsidkarens edliga försäkran. Skall emellertid, på sätt jag förordat, en omläggning av kontrollanordningarna äga rum i syfte att mera allmänt ersätta den fortlöpande kontrollen med ett system, som bygger på förtroende till näringsidkarens uppgifter, innebär detta en så betydande, vid här ifrågavarande restitutionsbestämmelsers senaste fastställande knappast förutsedd förändring med avseende å tillämpningen av tullagstiftningen, att, innan densamma fastslås, saken synes böra för riksdagen omförmälas.»

Härefter övergick departementschefen till att yttra sig om de i propositionen upptagna författningsändringarna och anförde slutligen skälen för den föreslagna tiden för ändringarnas ikraftträdande.

I fråga härom ävensom beträffande den av departementschefen i övrigt framlagda utredningen i ämnet, i den mån densamma icke här ovan återgivits, får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet ävensom till de vid detsamma fogade bilagor.

*Utskottets
yttrande.*

Det ärende, i vilket utskottet härmed avgiver yttrande, avser sålunda icke blott vissa ändringar i gällande bestämmelser rörande tullrestitution för exportindustrien, utan innefattar därutöver frågan om en genomgripande förändring beträffande tillämpningen av berörda bestämmelser, en fråga som genom departementschefens anförande till statsrådsprotokollet underställts riksdagens prövning. Med avseende härå vill utskottet uttala, att den av departementschefen ifrågasatta omläggningen och förenklingen av kontrollen å tullrestitutionsförfarandet enligt § 13 mom. 5 tulltaxeförordningen synes utskottet synnerligen önskvärd. Å ena sidan böra genom densamma väsentliga fördelar kunna beredas exportindustrien och å andra sidan synes den giva betryggande garanti för tillgodoseendet av statens fiskaliska intresse.

Mot de föreslagna författningsändringarna har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 154, antaga ovan införda

förslag till ändrad lydelse av § 13 mom. 5 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor, att gälla från och med den 1 december 1916.

Stockholm den 16 maj 1915.

På bevillningsutskottets vägnar:

K. G. KARLSSON.

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1915.